

Monumentnummer*: 532002

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 20 juli 2012
Kadaster deel/nr: 61773/6

Monumentnaam**

de Wolkenkrabber

Woonplaats*

Amsterdam

Gemeente*

Amsterdam

Provincie*

Noord-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Victorieplein	45	I	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	45	XI	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	XI	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	X	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	VIII	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	VII	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	VI	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	V	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	IV	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	III	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	2	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	45	X	1078 PD	Amsterdam		
Deltastraat	1		1078 PB	Amsterdam		
Victorieplein	45	IX	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	45	VIII	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	45	VII	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	45	VI	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	45	V	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	45	IV	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	45	III	1078 PD	Amsterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Victorieplein	45	II	1078 PD	Amsterdam		
Victorieplein	47	I	1078 PD	Amsterdam		
Deltastraat	2		1078 PC	Amsterdam		
Victorieplein	47	IX	1078 PD	Amsterdam		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
AMSTERDAM V	V	10260	A7	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A2	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A13	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A19	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A18	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A12	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A23	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A8	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A17	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A14	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A16	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A9	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A3	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A5	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A20	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A22	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A6	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A15	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A24	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A1	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A10	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A4	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A21	V/6758
AMSTERDAM V	V	10260	A11	V/6758
AMSTERDAM V	V	6872		
AMSTERDAM V	V	6874		

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

In 1930-1932 tot stand gekomen TORENFLAT met in oorsprong 24 woonappartementen en twee winkels naar een ontwerp van de architect J.F. Staal in de trant van de Nieuwe Zakelijkheid. De hoogbouw kreeg al snel de bijnaam

"Wolkenkrabber". In de torenflat is vroeg gebruik gemaakt van 'moderne' voorzieningen als vuilstortkokers, lift, c.v., warmwatervoorziening, spreekbuizen en een elektrische bel. De woontoren is de eerste in zijn soort in Amsterdam. Om een monumentaal, verticaal accent met woonfunctie te kunnen plaatsen bij het scharnierpunt in de stedenbouwkundige hoofdstructuur van H.P. Berlage's Plan-Zuid, is destijds een uitzondering gemaakt in de bouwverordening.

Omschrijving

TORENFLAT op samengesteld symmetrisch grondplan met twaalf bouwlagen onder plat dak met opbouw met schoorsteen. De torenflat is geheel onderkelderd. De romp van de hoogbouw meet 16.05 meter bij 25.20 meter. Het platte dak ligt op 40.65 meter hoogte (+NAP). Het hoogste punt boven de liftinstallatie ligt op 46,50 meter (+NAP). Het betonnen skelet is opgevuld met geelbruine baksteen. Het gebouw heeft een duidelijke oriëntatie naar het Victorieplein. Begane grond met ronde stoep met treden bij centrale ingang waarboven het brede balkon van de eerste verdieping. Op de hoeken van de torenflat bevinden zich op de begane grond aan de voorzijde winkels met grote winkelruiten in stalen profielen en eenvoudige toegang aan de zijgevel. De entree aan de voorzijde (gericht naar het Victorieplein) is voorzien van stalen kolommen. Boven de entree bevindt zich het uitkragende en halfrond afgesloten glazen trappenhuis met stalen roeden. De bovenbouw van het trappenhuis steekt boven het dak uit en deelt de gevel in tweeën. Aan weerszijden van het trappenhuis bevinden zich de grote horizontale vensters met verspringing en met stalen roeden en met deels dwars tegen de gevel geplaatste en grotendeels stalen balkons. De gevels zijn verder met baksteen bekleed en hebben rechthoekige verticale vensters. In de zijgevels verder vier verticale vensters met een houten roedenverdeling. De voorgevel wordt nog verder geaccentueerd door de twee op de eerste verdieping geplaatste uitkragende balkons, die horizontaal over de gehele gevelbreedte doorlopen. Beide zijgevels en de achtergevel zijn meer sober uitgevoerd. De achtergevel onderscheidt zich door het gebruik van diepliggende stalen balkons, een stalen roedenverdeling van de vensters en balkondeuren en een gemetselde schoorsteen die vanaf de begane grond omhoogloopt tot het dak. In de hal op de begane grond zijn de wanden met marmerplaten bekleed. In deze hal bevinden zich enkele toegangen en ook de trapopgangen en de centrale lift. Boven een bronzen plaquette met het portret van Jur. Reijn bevindt zich een tekst in bronzen letters: "12 VERDIEPINGENHUIS, gebouwd van 1930-1932 door K. Hille & Jur. Reyn volgens ontwerp van architect J.F. Staal".

Waardering

TORENFLAT "De Wolkenkrabber" met middenstandsappartementen en een tweetal winkels uit 1930-1932 van algemeen belang vanwege de - cultuur- en architectuurhistorische waarde als typologisch pioniersproject voor hoog wonen en als synthese van moderne architectuuropvattingen en inpassing in de met gesloten gevelwanden uitgevoerde stadsaanleg. Van belang binnen het oeuvre van de architect J.F. Staal als late exponent van zijn streven naar plasticiteit, ritmiek en afwisseling van verticaliteit en horizontaliteit, massa en openheid, strakheid en uitstulping.

- bouwhistorische waarde; vanwege het gecombineerde gebruik van moderne en traditionele materialen zoals een betonskelet met invulling van baksteen en de geprononceerde beglazing van het centrale trappenhuis.

- typologische waarde; samen met de Nirwanaflat van J. Duiker in Den Haag behoort dit gebouw tot de eerste hoogbouwprojecten voor woningen in Nederland. Het is het eerste hoogbouwproject in Amsterdam.

- stedenbouwkundige waarde; de torenflat bevindt zich op het voornaamste scharnierpunt van het Plan Zuid en

vormt een van de meest belangrijke stedenbouwkundige accenten hierin.

- ensemblewaarde; de torenflat maakt onderdeel uit van een complex van twee woonblokken
- met etagewoningen en winkels bekend als complex "Hilwis".

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie